

Rekomenduojamos literatūros sąrašas projektui „Jauno žmogaus pasaulis“

Bubnys, Vytautas. „Arberonas: maža išpažintis“.

Apysaka „Arberonas“ sulaukė jau šeštos laidos. Tai nesenstantis kūrinys, pasakojantis apie sovietinių laikų moralės dilemas, kurios tebėra aktualios ir šiandieniniame pasaulyje.

Uostamiestyje gyvenantis abiturientas Arūnas išgyvena krizę. Mokykloje klesti rutina, dvigubos moralės principai, šeimoje nesutaria tėvai. Arūno draugas Benas, jau anksčiau išmestas iš mokyklos, siūlo mesti mokslus ir eiti dirbti. Netikėtai namus palieka motina ir išeidama pas kitą vyrą pasiima jaunesnįjį brolių, o tėvas dėl seno sužeidimo patenka į ligoninę. Jaunuolis susiduria su problemomis, kurias turi spręsti savarankiškai. Net mažos dramos vaikino sąmonėje tampa rimtais išbandymais, grūdinančiais jo asmenybę.

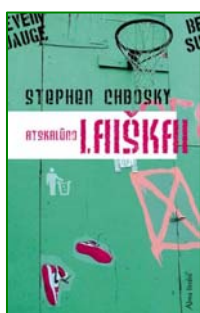
Knyga iliustruojama nuotraukomis iš populiaraus kino filmo „Maža išpažintis“, pastatyto pagal šią apysaką.

Blažytė, Vaida. „Geltona pieva“.

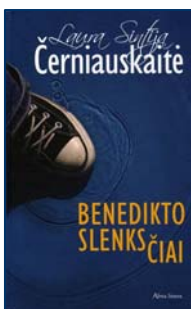
„Geltona pieva“ yra jauno žmogaus romanas apie jauną žmogų, turbūt ir skirtas visų pirma jaunam žmogui. Tikrai džiugina jaunos autorės drąsa imtis sudėtingos *gatvės vaikų* temos. Pagrindinis romano herojus septyniolikmetis Tadas. Našlaitystė, abejingumas mokyklai, benamio dalia, narkomanija, keblūs santykiai, neišvengiamas vienišumas ir didžiulis meilės poreikis – visa tai stebėtinai taikliai apčiuopta ir įsijaučiant aprašyta.

Chbosky, Stephen. „Atskalūno laišakai“ (serija „Beveik suaugę“).

Tai jaudinanti istorija apie vienus paauglio gyvenimo metus, apie tai, kaip sunku augti ir suaugti net, regis, draugiškoje šeimoje ir turint gerų draugų. Romano veikėjas, šešiolikmetis Čarlis, bando suvokti, kaip galima vienu metu būti ir laimingam, ir liūdnam. Bėda, kad jis nori ir gyventi savo gyvenimą, ir nuo jo pabėgti. Šis romanas – tai Čarlio laišakai (siunčiami ne elektroniniu, o tikru paštu!) visai nepažįstamam žmogui, atviresni ir už dienoraštį, leidžiantys pažvelgti į nematomąją paauglystės pusę.

Černiauskaitė, Laura Sintija. „Benedikto slenksčiai“.

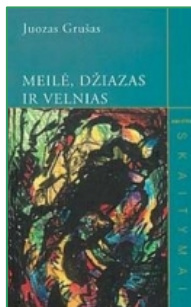
„Benedikto slenksčiai“ – antrasis rašytojos romanas. Tai skaudi ir viltinga knyga apie jauno žmogaus brandą, jo siekius ir netektis.

Pirmą klasę baigusį Beną mama iš sostinės autobusu atveža į mišką, takeliu per tankmę išveda į slėnį su keliomis sodybomis. Parodo artimiausią trobą tarp kreivų obelų: „Čia gyvena tavo tėvas“, ir paragina jį toliau eiti vieną. Taip prasideda naujas berniuko gyvenimas Vėdrynų kaime.

Toliau matome Beną jau šešiolikmetį aukštesniosios meno mokyklos mokinį. Pirmoji seksualinė patirtis, tragiška draugo žūtis, audringas meilės romanas, santykiai su draugais, mokytojais grūdina ir formuoja jaunąjį herojų, smuiku išgriežiantį savo širdies nerimą bei sopulį.

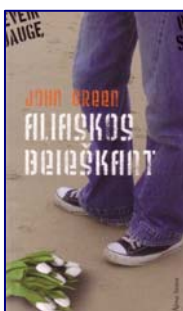
Aštrus gyvenimo tikrovės pjūvis, išvalgus psychologizmas, turtinga, poetiška kalba sieja šį nevienadienį romaną su geriausiais lietuvių literatūros klasikos kūriniais.

Grušas, Juozas. „Meilė, džiazas ir velnias“.

Tragiškoje komedijoje „Meilė, džiazas ir velnias“ sprendžiamos moralinės ir psichologinės jaunimo problemos, džiazos atmosferoje atsiskleidžia konfliktiškas tikrovės suvokimas.

Green, John. „Aliaskos beiškant“ (serija „Beveik suaugę“).

Šešiolikmetis Mailzas Holteris – nuobodžiaujantis, vienišas paauglys, kurio didžiausias pomėgis rinkti garsių žmonių paskutinius žodžius. Pasak paties Mailzo, jo gyvenimas jam atrodo „vienas didelis neįvykis“. Tad jis ryžtasi palikti tėvų namus Floridoje ir vykti į internatinę mokyklą Alabamoje. Čia jis sutinka savo naujuosius draugus: kambario kaimyną Čipą ir seksualią, linksmą, protingą, egzotišką, bet jau „užimtą“ Aliaską Jang, kurią beprotiškai įsimyli.

Sukasi nuotaikingas paauglių gyvenimas su savo pramogomis, rūpesčiais ir rizikingais nuotykiomis, kol kartą netikėčiausiu metu suskamba Aliaskos telefonas. Mailzo gyvenimas pasikeičia 360 laipsnių kampu.

Šis kūrinys įkvepia susimąstyti apie svarbiausius gyvenimo klausimus arba tiesiog primena, kokie jie svarbūs. Knyga išversta į daugelį kalbų, įtraukta į jaunimo skaitomiausių knygų sąrašus, lyginama su J. D. Selindžerio romanu „Rugiuose ties bedugne“.

Hermann, Kai. „Angelas ir Džo“ (serija „Beveik suaugę“).

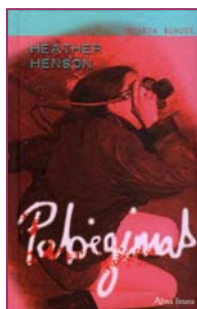

„Angelą ir Džo“ autorius parašė remdamasis tikra istorija, kurią jis patyrė dvejus metus rengdamas reportažus žurnalui apie Berlyno jaunimo gyvenimą.

Penkiolikmetei Džo gimtieji namai įgriso iki gyvo kaulo. Neištverusi įtampos namuose ji susirenka daiktus ir sprunka. Berlyno Aleksandro aikštėje ji susipažįsta su Angelu – septyniolikmečiu panku, kuris jai padeda bėdoje. Akimirksniu jaunuoliai įsimyli. Baimė, nepasitikėjimas, pavojai didelei meilei, narkotikai, pamažu atsiskleidžianti Angelo gyvenimo istorija, stoties gyvenimas ir dramatiška atomazga.

Pagal šį pasakojimą sukurtas filmas. Pasirodžiusi knyga Vokietijoje buvo išrinkta į jaunimo skaitomiausių knygų septintuką

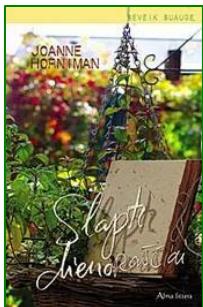
Henson, Heather. „Pabėgimas“ (serija „Beveik suaugę“).

Tai atviras jaunos amerikiečių rašytojos romanas apie jaunystės kelius, kuriuose daug nepažymėtų posūkių.

„Vienišė Lulu“, „pamišėlė Lulu“, – tokiais vardais visą gyvenimą buvo vadinama Lulu Makelan, pagrindinė šios knygos herojė. Augdama mažame Kentukio miestelyje, Lulu jautėsi taip, tarsi iš šalies žiūrėtų į viską, kas jame vyksta. Galbūt todėl jos gyvenimas susideda iš fotografijos kadru. Kad viskas, ką ji mato ir jaučia, bet ne visada supranta, įgautų prasmę. Dabar, kai mokyklos baigimas jau čia pat, Lu ir jos draugė Džinė slysta per gyvenimą tarsi skęsdamos kvaišalų ir alkoholio liūne. Lu mano, kad ji tiesiog žymi laiką ir laukia, kol pagaliau prasidės tikrasis gyvenimas. Tačiau kelyje daug nepažymėtų posūkių. Be išankstinio išpėjimo Lu pirmą kartą aplanko meilė, o Džinė pradeda dramatiškai kristi į nežinią.

Horniman, Joanne. „Slapti dienoraščiai“ (serija „Beveik suaugę“).

Ši knyga leidžia pažvelgti į septyniolikmetės Keitės, kadaise su vyresniąja seserimi paliktos tėvų, išgyvenimus ir viltis. Trijuose skirtingų spalvų - raudonos, geltonos ir mėlynos – dienoraščiuose atsispindi įvykių ir jausmų kupina paauglės dabartis, išgalvoto idealaus gyvenimo nuotrupos ir slapčiausios mintys, bandant išvengti miglotą ir skaudžią praeitį.

Mano vardas Keitė O'Farel. Man septyniolika. Šiomet baigsiu mokyklą, tada visam laikui išvyksiu iš čia į tikrą didmiestį, kuriame pradėsiu naują gyvenimą. Esu blyškios odos, ilgais raudonais plaukais. Man patinka ilgai nemiegoti naktimis. Norėčiau pamatyti tekančią saulę, deja, iki to laiko visuomet užmiegu. Dar mėgstu valgyti ir skaityti, geriausiai vienu metu. Esu labai aukšta ir pernelyg plona. Niekuomet nebuvau įsimylėjusi.

Ivanauskaitė, Jurga. „Mėnulio vaikai“.

„Mėnulio vaikai“ (1988) – antroji Jurgos Ivanauskaitės knyga, kurioje įtaigiai atskleidžiama jaunimo mąstysena, gyvenimo būdas, pažiūros, dvasios kompleksai, vertybių krizė.

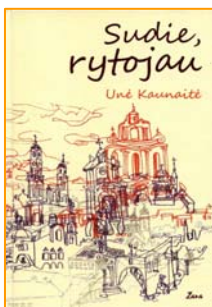
Jokšaitė, Kristina. „Karta SOS“.

„Kaip suprasti, kas yra Karta SOS? Tai pamestoji, tėvų emigrantų paliktoji karta, savarankiškai žengianti į suaugusiųjų pasaulį. Tai karta, kuri tapo savojo laiko įkaite. Kam šis romanas skiriamas? Jaunam žmogui, kurio pasaulyje ne viskas gražu ir paprasta.“

Tai jaunos rašytojos, Jaunųjų filologų konkurso laureatės pirmasis romanas. Knygą ji rašė 12-oje klasėje, šiuo metu studijuoja psichologiją.

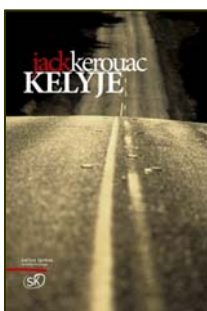
Kaunaitė, Unė. „Sudie, rytojau“.

„Sudie, rytojau“ – tai istorija apie jaunimą – jie ne visada randa tai, ko tikėjosi. Ne visada ir stengiasi surasti. Pagrindinė kūrinio veikėja Vytautė ieško – tikros draugystės, meilės, atsakymų į klausimus ar prasmės. Ir kaip ir visi, bijo likti viena.

Tai istorija apie Nepriklausomybės kartą, pasakojamą vienos merginos akimis. Viltys, sudėtos į šią kartą, ir bandymas pateisinti lūkesčius tampa viena iš kertinių romano temų. Knyga kelia klausimus ir atskleidžia problemas, tačiau atsakymus leidžia surasti pačiam skaitytojui.

Kerouakas, Džekas. „Kelyje“.

Jackas Kerouacas (1922-1969) dažnai vadinamas Amerikos bitnikų kartos Homeru, o jo romanas „Kelyje“ - tos kartos odisėja. Tai buvo kultinė bitnikų ir hipių knyga, padariusi milžinišką poveikį ir literatūrai, ir gyvenimo būdai abiejose Atlanto pusėse. Ji propagavo laisvo, niekuo nesuvaržyto, neprisirišusio prie vietos ir daiktų „tranzuojančio“, žmogaus idėją.

Knygos herojai visą laiką kelyje. Jie dumia iš Niujorko į San Franciską, iš Meksikos į Naująjį Orleaną, jie šėlsta, klausosi džiazo, mylisi, filosofuoja, ieško atsipalaidavimo, naujų pojūčių ir tiesos. Didžiausias jų troškimas - nebūti daiktų vergais ir patirti tikrą gyvenimo džiaugsmą.

Marchetta Melina. „Kas tu, Alibrandi?“ (serija „N-14“).

Australų rašytojos romanas paaugliams. Pagrindinę veikėją Džozefiną Alibrandi (jai 17 metų) kamuoja paauglystės sumaištis – pirmoji meilė, egzaminai, nesutarimai su tėvais ir daugybė kitų rūpesčių, kurie neleidžia jai nurimti.

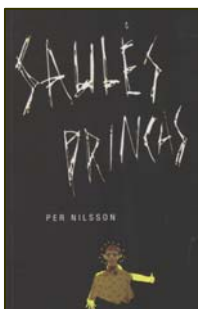
McDonell, Nick. „Dvylika“.

Vos pasirodęs romanas „Dvylika” sukėlė sensaciją visame pasaulyje ir patvirtino, kad septyniolikmetis jo autorius tarė įstabų ir savitą žodį naujojo tūkstantmečio literatūroje. „Autentiškas talentas! Veržlus ir įtaigus kaip Hemingvėjus! Momentinė autoriaus kartos nuotrauka! Greitas kaip vėjas, negailestingas kaip sieros rūgštis!”. Tai tik keli šūksniai apie romaną, kuris sudrebino viso pasaulio literatūrinį gyvenimą.

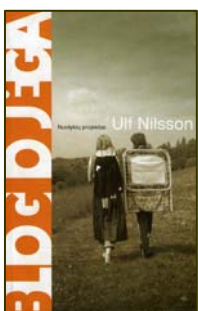
„Dvylika“ – tai graži, tragiška ir jaudinanti istorija apie apatišką jaunystę, kuri turi viską ir tuo pat metu – nieko, apie jaunuolius, samprotaujančius apie gyvenimo esmę, kylančias vakarėlių „žvaigždutes“ ir visuomenės grietinėlę. Autorius perteikia satyrišką, netgi žaismingą vaizdą pasaulio, kuris atrodo pavojingas, bet kartu ir giliai žmogiškas, atskleidžia charakterius veikėjų, kurių gyvenimas, nepaisant visos jų arogancijos, skęsta neviltyje.

Nilsson, Per. „Saulės princas“.

„Saulės princas“ (2004) iš karto atkreipė skaitytojų ir kritikų dėmesį. Jaunuolių svajos ir realybė atspindėta taip tiksliai ir jautriai, kad sykais net užgniaužia kvapą. Meilė, draugystė, pasitikėjimas, nepasitikėjimas, skriauda, persekiojimas, drauge negyvenančių tėvų meilės ir dėmesio trūkumas, savęs ieškojimas. Nors temos panašios į daugelio šiuolaikinių jaunimo knygų, ši išsiskiria be galo savitu, poetišku stiliumi.

Nilsson, Ulf. „Blogio jėga“.

Blogio jėga šios knygos autorius vadina tylėjimą, neišsakyką, problemų slapstymą savyje. Tokia bendriausia šios knygos idėja, tačiau idėja – dar ne viskas.

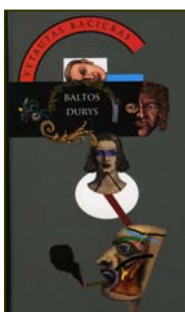
Švedų autoriaus Ulfo Nilsono (g. 1948) apysaka turi visai neįprastą paantraštę: „Nuotykių projektas“. Probleminiai paaugliai dalyvauja keistame projekte: jie gauna vokus, kuriuos turi atplėšti po vieną kasdien ir kuriuose perskaito kokią nors užduotį: atsidurti, pabuvoti ten arba ten, atlikti tai arba tai. Tos užduotys sugalvotos psichologų, socialinių darbuotojų, kuriuos paaugliai, žinoma, bando pergudrauti. Sukrėsti iki sielos gelmių jie randa vidinių jėgų keisti savo gyvenimą.

Perekrest, Julija; Varneckaitė, Ieva. „Noriu Nobelio“.

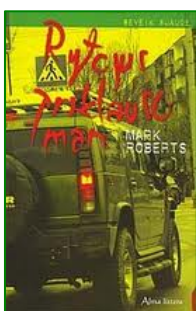
Dvi gimnazistės paeiliui rašo dienoraštį apie savo gyvenimą mokykloje, namuose, apie draugus, apie nekantrų norą sulaukti aštuoniolikos metų, apie gyvenimo prasmę ir beprasmybes.

Račickas, Vytautas. „Baltos durys“.

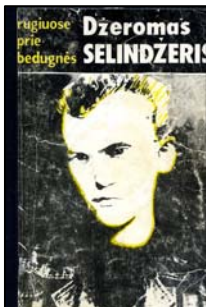
Naujasis V. Račicko romanas – skaudi knyga. Joje rašytojas įtaigiai atskleidžia dramatišką Geno Narušio, jaunuolio narkomano, „aš“ tapsmo bei žlugimo istoriją bendraamžių, šeimos, mokyklos aplinkoje. Kūrinyje taip pat fragmentiškai sklaidžiasi skaudžios šių dienų socialinės žaizdos: vaikų ir suaugusiųjų konfliktai, tėvų neištikimybės, skyrybų, bedarbystės, šeimos asocialumo, vienišo bei likimo valiai palikto vaiko, mirties ir kitos problemos, kurias ypač apnuogino mūsų atkurtos Nepriklausomybės metai.

Roberts, Mark. „Rytojus priklauso man“ (serija „Beveik suaugę“).

Praėjus vos keturioms valandoms nuo pabėgimo iš namų, penkiolikmetis Danas įsitikinęs, kad likimas negalėjo iškrėsti jam žiauresnio pokšto. Jis likęs be pinigų paplentės degalinėje, jo krepšys, kuriame buvo viskas, ką tik jis turėjo, pavogtas. Prie jo prisistato Lukas, apsukruolis aštuoniolikmetis, turintis pinigų, automobilį ir filmavimo kamerą, kuria ketina filmuoti vaizdų dienoraštį. Dviese jie leidžiasi į kelionę per Angliją, apsilanko gamtos mylėtojus piktinančioje lapių medžioklėje, susipažįsta su keliautojais, nuvažiuoja į nelegalią diskoteką. Nuo Dano sėkmė nusigręžia visiškai. Kur tik jie važiuoja, visur juos lydi paslaptinas mirties pėdsakas. Ar Danui pavyks išsiaiškinti tiesą apie Luką, kol dar nevēlu?

Salinger, Jerome. „Rugiuose prie bedugnės“.

Vieno populiariausio, ypač tarp jaunimo, JAV rašytojo J. D. Selingerio (g. 1919) romanas, parašytas 1951 m., kuriame subtiliai vaizduojamas paauglio dvasinis pasaulis, jo individualistinis protestas prieš koledžo rutiną, miesčionišką konformizmą. Pagrindinis romano herojus turi savitą teisės ir dorovės sampratą, kalba autentiška savo laikmečio kalba, stovi atskirai nuo savosios civilizacijos, nors atvirai prieš ją ir nemaištauja. Stiliui būdingas liūdesio ir humoro junginys

Vallik, Aidi. „Kaip laikaisi, Ana?“

Keturiolikmetė Ana netyčia randa mamos dienoraštį. Iš jo sužino, kad griežtoji jos mamytė jaunystėje gyveno labai audringai – daug keliavo, nevengė alkoholio ir atsitiktinių santykių. Tai labai užgauna Aną. Negana to, paaiškėja, kad jos tėvas yra netikras. Tikrasis palikęs mamą dar jai negimus. Ana labai išgyvena. Pašlyja mokslai, santykiai su draugais tampa įtempti. Įskaudinta tokios neteisybės, Ana pabėga. Mergina patiria kitokį gyvenimą, panašų, kaip jos mamos jaunystėje. Pamažu požiūris į mamą ima keistis.

Wolfe, Tom. „Rūgštim įkrauto gėrimo testas“.

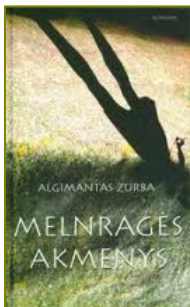
Tomas Wolfe'as (g. 1931 m.), mėgstamiausias JAV prezidento George'o W. Busho rašytojas – vienas iš gyvųjų šiuolaikinės amerikiečių literatūros klasikų. „Rūgštim įkrauto gėrimo testas“ (1968) – kultinė hipių laikų knyga. Joje pasakojama tikra istorija apie Keną Kesey'į, garsiojo „Skrydžio virš gegutės lizdo“ autorių, ir audringas jo ir jo bičiulių kompanijos klajones. Įsigiję seną autobusą, išdažę jį pašėlusiomis spalvomis ir pakrikštiję „Toliou“, jie apvažiuoja kone visą Šiaurės Amerikos žemyną, pramogaudami, išdykaudami ir nuolat apsvaigę nuo žolės ir LSD.

Zurba, Algimantas. „Integralas“.

Romanas apie sudėtingą jaunuolio brendimo kelią, nelengvas grumtynes su miesčioniško gyvenimo pavojais, apie kasdieninę kovą už taurius asmenybės bruožus.

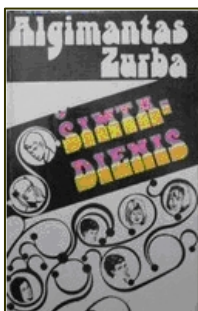
Zurba, Algimantas. „Melnragės akmenys“.

Savo knygai „Melnragės akmenys“ rašytojas pasirinko gan įprastą jam temą – paauglystės kryžkelės. Suprasdamas jauno žmogaus lankstumą, bendravimo svarbą jo gyvenime ir aplinkos įtakos galią, rašytojas kreipiasi, manau, būtent į jį, siekia priversti savo jaunąjį skaitytoją susimąstyti, ar teisingu keliu šis einas.

Romane – vienas abiturientės Jurgos vasaros mėnuo, prabėgantis prie jūros tuoj po egzaminų. Ten sutinka Tomą, su kuriuo užsimezga romantiška draugystė. Tomas susideda su vietinio jaunimo gauja, reketuojančia turtingus žmones. Jurga iš paskutiniųjų stengiasi ištraukti Tomą iš purvino gyvenimo.

Zurba, Algimantas. „Šimtadienis“.

Romane autorius gvildena opias moksleivijos moralės ir psichologijos problemas...

Labro, Philippe. „Manuela“ (serija „Beveik suaugę“).

Septyniolikmetės (ne, beveik aštuoniolikmetės!) Manuelos laukia lemtingas išbandymas – brandos egzaminų rezultato diena, „reikšmingiausia kiekvienam normaliam prancūzui, kuriam dieną naktį buvo kalama į galvą, kad tai pirmoji neišvengiama pakopa, kurią reikia įveikti, kad judėtum... kur link?“

Taigi – kur link? Ir Manuelai šią kupiną įvykių vasarą bus lemta daug išgyventi ir patirti – ne tik pagaliau įtilpti į statistiką kaip visos jos draugės (pirmasis suartėjimas su vyriškiu – tas nepaliaujamai ją kankinantis klausimas: kaip? kodėl? kam? – nuolatos aptarinėjamas su labiau patyrusiomis draugėmis per ilgus pokalbius telefonu), bet ir naujai perkainoti daugelį vertybių: tiesą, sąžiningumą, draugystę, meilę... Kol galop atsisveikinsime su heroje ant lėktuvo trapo, pakilusia savo pirmajam brandaus gyvenimo skrydžiui į ateitį...

Panevėžio „Minties“ gimnazija, 3 e klasė